

Недю отъ рода Малковци, особено иеромонаситъ Силвестъръ, Пантелеймонъ и Серафимъ, за които споменахме по-рано¹⁾.

Въ управлението на Малковци (1870 — 1893 г.) манастирътъ достигналъ най-цвѣтущото си духовно и стопанско положение. Въ тѣхно време се е направило днешното голѣмо здание, северното крило въ двора — редица стаи, обречени за поклонници. Старитѣ сгради, които били унищожени въ 1826 г., обграждали манастирския дворъ отъ западъ и югъ, а на жгъла посрѣдата имъ била голѣмата манастирска порта. Тѣ имали своитѣ скривалища, въ които сж се крили народни люде, войводи и бунтовници за нашето Възраждане.

За възстановяването на църквата и манастирскитѣ сгради помагали селяни отъ Присово и околнитѣ села, па и еснафитѣ отъ Търново, Дръново, Габрово и др.

До колко присовчани сж биле привързани къмъ своя манастиръ показва факта, че по старъ обичай цѣлата реколта отъ манастирскитѣ имоти е пребирана безвъзмездно отъ селянитѣ. Празниченъ день, опредѣленъ отъ манастирското управление, всички — мало и голѣмо — масово сж се стичали въ манастира, предвождани отъ цигулки и тѣпани, за жетва, или бѣленка на царевичката. Правело се „х а р ъ“ (даромъ).

Въ единъ день жетвата се привършва, или царевичката обѣлва. За услугата се давало богато угощение. Закалвало се телець. При жетвата, обаче, край другото ястие е имало специално ястие „бѣлѣ м ж ж ъ“, приготвено отъ прѣсно несолено сирене. За да се гости цѣло село, 400—500 души, съ такава ястие, манастирътъ е трѣбвало да разполага съ много доенъ добитѣкъ — едъръ и дребенъ. Единъ съвременикъ дава следнитѣ спомени: „Лично, като малко момче, съмъ ходилъ за жетва (събирахъ ржкойки) на манастирски „х а р ъ“ и още сж ясни и неизлѣчими отъ съзнанието ми силнитѣ впечатления не само отъ общата въ веселие, пѣсни и шегѣ жѣтва, но и отъ угощението. Дълги манастирски трапезници (платове отъ конопъ) се постилаха въ редове по обширния манастирски дворъ, обрасълъ съ зелена трева. Край тѣхъ, по тревата, по турски насѣдваха жетваритѣ. Въ прѣстени разлати паници разсипано „бѣлия м ж ж ъ“, до тѣхъ едно до друго рѣзени отъ сирене, други паници съ „молитва“ (ястие отъ месо и оризъ), а голѣмитѣ манастирски т о н я ц и (гърнета) съ червено вино минаваха отъ ржка въ ржка. Пѣсни, шегѣ, свирни, хора до късно“.

Манастирътъ имаше голѣми лозя, около 400—500 брави овце и около 100 — едъръ добитѣкъ. Не минаваше пѣтникъ

¹⁾ Родѣтъ на свещ Недю върви така: Недюви синове Гено и Кънчо. Отъ Гено синъ — Серафимъ. Отъ Кънча синъ Стоянъ — на старини иеромонахъ Пантелеймонъ. Отъ Рачо (Кънчевъ внукъ) се ражда Петъръ — чиновникъ.